

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2025-803

5.8.2025

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – varsling – disp. - fengsel

Klager ble ifølge TFFAuto eier av kjøretøyet 6.12.15, og ilagt gebyr for uforsikret motorvogn per post 25.10.18. Kjøretøyet ble avregistrert 19.9.24. Gebyrperioden var fra og med 22.10.18 til og med 18.9.24. Klager mente at gebyret måtte ettergis fordi han ikke hadde fått beskjed om gebyret, da han sonet i fengsel fra oktober 2016 til mars 2020, og han ringte til Trafikkforsikringsforeningen og opplyste at kjøretøyet og skiltene var stjålet sommeren 2020. TFF anførte at gebyret var betryggende sendt, og at klager ikke hadde dokumentert at han satt i fengsel, eller at kjøretøyet var meldt stjålet og kjennemerkenes tapt. Nemnda kom til at gebyret var korrekt varslet og ilagt. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret.

GEBYRETS STØRRELSE: 22.10.18 – 18.9.24

Saksfremstilling

Ifølge TFFAuto ble klager eier av det aktuelle kjøretøyet 6.12.15. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet ble avregistrert 19.9.24.

På grunn av kapasitets- og innfordringsmessige hensyn ila Trafikkforsikringsforeningen først gebyr for uforsikret kjøretøy 25.10.18. Gebyrkravet ble sendt per post til klagers folkeregistrerte adresse, (...). (Senere gebyrkrav ble sendt til klagers Digipost (fra og med 17.4.20) og som eFaktura (fra og med 28.3.23).

Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 22.10.18 til og med 18.9.24. Trafikkforsikringsforeningen varslet klager på SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret 2.3.18, og sendte påminnelse om at kjøretøyet var uforsikret og at det påløp gebyr på SMS og e-post den 13.2.24.

Klager klaget på gebyrileggelsen 3.9.24. Klager påpekte blant annet at kjøretøyet var borte, at skiltene ble stjålet sommeren 2020, etter at han fant ut at han mottok gebyr, og at han sonet i fengsel fra oktober 2016 til mars 2020.

Trafikkforsikringsforeningen ba klager om å kontakte Statens vegvesen for å registrere tap av kjennemerker, og dokumentere når klager sonet i fengsel og om han hadde restriksjoner som gjorde at han ikke kunne følge opp saken. Foreningen ba også om en redegjørelse for hvorfor klager ikke hadde klaget tidligere.

Da klager ikke svarte foreningen, fikk han ikke medhold i klagen, og saken ble overført til sekretariatet for Finansklagenemnda for ny vurdering. Klager opprettholdt klagen.

Sekretariatet ba i forbindelse med saksforberedelsen klager om å fremlegge soningsbekreftelse som dokumenterer perioden han satt i fengsel, og om han hadde særskilte restriksjoner knyttet til soningen. Klager forsøkte da å innhente soningsbekreftelse. Ettersom sekretariatet ikke mottok

bekreftelse innen fristen, ble saken behandlet uten denne dokumentasjonen.

Partenes anførsler

Klager avviser at det er grunnlag for gebyrileggelsen, da han satt i fengsel fra oktober 2016 til mars 2020, og ikke fikk beskjed om gebyrileggelsen. Klager fant ut at gebyret var ilagt sommeren 2020, og han ringte da til foreningen og fortalte at kjøretøyet var borte og at skiltene var stjålet. Det var først høsten 2024 klager fikk informasjon om at han kunne avregistrere kjøretøyet digitalt. Klager mottar uføretrygd og har ikke mulighet til å betale gebyret. Som følge av mentale problemer er det vanskelig for klager å ordne opp i situasjonen, og klager har ingen som kan hjelpe ham.

Trafikkforsikringsforeningen viser til at kjøretøyet har vært uforsikret siden 8.12.15. Gebyrkravet, som ble sendt til klager 25.10.18, kom ikke i retur, og anses derfor som mottatt. Gebyrkrav fra og med 17.4.20 ble sendt til klagers Digipost, deretter ble gebyrkrav sendt til klager som eFaktura fra og med 28.3.23.

Foreningen viser videre til at klager ikke har dokumentert at han har vært i fengsel. Forsikringsplikten opphører når skilter og kjøretøy faktisk er meldt tapt eller stjålet. Det fremgår ikke av Kjøretøyregisteret at kjøretøyet er registrert stjålet, og klager har ikke dokumentert at kjøretøyet ble meldt stjålet eller at kjennemerker er meldt tapt. Kjøretøyet ble avregistrert den 19.9.24, og var forsikringspliktig frem til denne datoen.

Deler av gebyret er eldre enn tre år, men ikke foreldet da det er tatt fristavbrytende skritt; utleggsbegjæring den 9.11.21 og utleggsforretning avholdt den 25.1.22, deretter ny utleggsbegjæring den 2.3.20 og utleggsforretning den 30.6.20.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Begrunnelsen fra sekretariatet er inntatt under:

Vilkårene for å illegge gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen illegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Du har anført at kjøretøyet ble borte, og at skiltene ble stjålet sommeren 2020.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har lagt til grunn at plikten til å holde kjøretøyet forsikret bortfaller fra det tidspunkt et kjøretøy blir stjålet, se FinKN 2019-957. Vilkåret for bortfall av forsikringsplikten i tyveritilfellene er at kjøretøyet "er meldt stjålet", hvilket innebærer at forholdet må anmeldes til politiet, jf. forskrift om bruk av kjøretøy § 2-25.

Vi må forholde oss til det som er dokumentert skriftlig i saken. Slik saken er opplyst har du ikke meldt kjøretøyet stjålet, og du har heller ikke dokumentert at kjøretøyets kjennemerker er meldt tapt hos Statens vegvesen. Uten slik dokumentasjon, kan vi ikke legge til grunn at forholdet er anmeldt.

Kjøretøyet var derfor registrert og forsikringspliktig. Kjøretøyet ble avregistrert 19.9.24. Gebyrileggelsen for perioden fra og med 22.10.18 til og med 18.9.24 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5.

Krav til varsling og underretning

Etter gebyrforskriften §§ 6 og 7 må Trafikkforsikringsforeningen også varsle om at kjøretøyet fremstår som uforsikret, samt underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyr.

Foreningen har fremlagt dokumentasjon som viser at du ble varslet elektronisk på e-post og SMS den 2.3.18. Dette var dagen etter at gebyrordningen trådte i kraft. Trafikkforsikringsforeningen må derfor anses å ha oppfylt sin varslingsplikt etter gebyrforskriften § 6 første ledd.

Videre følger det av gebyrforskriften § 7 at Trafikksforsikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyr så snart som mulig, og at underrettingen skjer ved utsendelse av kravet. Nemnda uttale i avgjørelsen FinKN 2019-628 at varslene om gebyrileggelse må være avsendt på en betryggende måte. Med "betryggende" menes at "krav kan sendes til en adresse og/eller på annen måte som det er god grunn til å tro at man vil nå frem til adressaten på", se eksempelvis FinKN 2019-962. Det er Trafikksforsikringsforeningen som har bevisbyrden for at gebyrkravet er sendt, men det er ikke et krav om at innholdet i brevet må ha kommet til mottakerens kunnskap, se blant annet FinKN 2019-085.

Gebyrkravet ble sendt til deg 25.10.18, som var tre dager etter at gebyret begynte å løpe. Underrettelsen av kravet må regnes som "så snart som mulig" jf. gebyrforskriften § 7 annet ledd. Foreningen har videre dokumentert at gebyrkravene ble sendt til en av dine tidligere folkeregistrerte adresser, (...), og vist til at kravene ikke har kommet i retur. Kravene må etter dette anses som betryggende sendt.

For ordens skyld bemerker vi at Trafikksforsikringsforeningen har opplyst at det ble tatt fristavbrytende skritt ved utleggsbegjæring 2.3.20 etterfulgt av utleggsforretning 20.6.20, og ny utleggsbegjæring 9.11.21 etterfulgt av utleggsforretning 25.1.22. Foreningen mener at foreldelsesfristen er utsatt og at kravet er ivaretatt.

Slik saken er opplyst har foreningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Etter dette er vilkårene for gebyrileggelse og varsling oppfylt. Gebyret må derfor betales, med mindre det foreligger forhold som kan gi grunnlag for dispensasjon etter reglene i bilansvarslova § 17a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Spørsmålet blir så om det er forhold i denne saken som gir grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Når vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt, må gebyret som utgangspunkt betales. Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret imidlertid ettergis helt eller delvis dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Nemnda uttalte i avgjørelsen FinKN 2020-189 følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Det skal altså mye til for å ettergi et gebyrkrav helt eller delvis. Det er ikke relevant om du er å bebreide eller ikke for bruddet på forsikringsplikten. Det fremgår videre av nemndas praksis at det sentrale i vurderingen av dispensasjonsadgangen er om klager hadde handlingsalternativer for å opprettholde forsikringsplikten og unngå gebyrileggelse, se for eksempel FinKN 2023-14.

I denne saken har du anført at du ikke hadde mulighet til å overholde forsikringsplikten fordi du satt i fengsel fra oktober 2016 til mars 2020. Gebyret ble ilagt 25.10.18, som var du oppholdt deg i fengsel, og du mener at du ikke fikk vite om gebyret før etter endt soning.

Du har imidlertid ikke lagt frem bekreftelse på soningsperiode eller soningsforhold, og du har derfor ikke dokumentert at du ikke kunne motta post. Ettersom du skulle sone i fengsel over tid, måtte det etter vårt syn være ditt ansvar å sørge for at noen håndterte post som ble sendt til din folkeregistrerte adresse, eller at den ble videresendt til fengselet. Det gikk to år fra du startet soning i oktober 2016 til du ble ilagt gebyr 25.10.18, og du hadde dermed tid til å innrette deg slik at du mottok post, eller ble gjort oppmerksom på mottatt post. Vi vil i denne sammenheng vise til nemndas avgjørelse i FinKN 2021-399, der nemnda konkluderte med at det måtte være innenfor klagers kontroll å sørge for at varsler ble mottatt også når klager satte inne til soning.

Vi bemerker at forsikringsplikten uansett gjaldt fra du ble eier av kjøretøyet 6.12.15, selv ordningen med gebyr først trådte i kraft senere. Det følger av praksis fra nemnda at det stilles strenge krav til den som går til anskaffelse av et kjøretøy, blant annet å sette seg inn i hvilke regler som gjelder, herunder forsikringsplikten. Uvitenskap om rettsregler vil som utgangspunkt ikke gi grunnlag for dispensasjon, jf. FinKN 2019-812, FinKN 2021-1224 og FinKN 2021-861.

Vi bemerker også at Trafikksforsikringsforeningen har dokumentert at gebyrkrav fra og med 17.4.20 ble sendt til din Digipost, og fra 28.3.23 på eFaktura direkte til nettbanken din, og at krav sendt gjennom disse kanalene anses som betryggende sendt, jf. FinKN 2020-187 og FinKN 2024-625. Du har også opplyst at du ble kjent med gebyrkravet etter endt soning, sommeren 2020, og at du snakket med foreningen på telefon. Fra dette tidspunktet hadde du etter vårt syn særlig oppfordring å søke veiledning om hva du kunne gjøre for å stoppe gebyret, slik at den totale gebyrperioden kunne blitt kortere. Du kunne da fått greie på at du kunne avregistrere kjøretøyet tidligere enn høsten 2024.

Du har også anført at du har mentale problemer, som gjør det vanskelig for deg å ordne opp i situasjonen, og at du ikke har noen som kan hjelpe deg.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. avgjørelsen FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, jf. FinKN 2020-514. I avgjørelsen FinKN 2022-128 fastholdt nemnda at det skal svært mye til for at sykdom kan lede til dispensasjon.

Selv om vi har forståelse for at det kan ha vært vanskelig for deg å overholde forsikringsplikten, og å ta grep for å avslutte gebyrperioden og nå også betale gebyret, har du ikke lagt frem dokumentasjon som viser at du har vært helt ute av stand til å overholde forsikringsplikten. Det er da ikke grunnlag for dispensasjon fra det ilagte gebyret.

Avslutningsvis si noe om kort om økonomiske forhold som grunnlag for dispensasjon. Du har i klagen vist til at du ikke har mulighet til å betale gebyret. Til dette har imidlertid nemnda slått fast at en vanskelig økonomisk situasjon vil ligge innenfor den enkeltes kontrollsfære. Slike forhold vil derfor kun i helt ekstraordinære tilfeller kunne gi grunnlag for dispensasjon. Vi kan ikke se at det er tilfelle i denne saken, se bl.a. FinKN 2021-1011.

Forholdet anses etter dette kontrollerbart, og det er da ikke grunnlag for å gi dispensasjon etter bilansvarslova § 17a annet ledd jf. gebyrforskriften § 9.

Lemping av størrelsen på gebyret

Gebyrperioden i denne saken er svært lang. Når det gjelder forhold som er ikke er omfattet av bestemmelsen i gebyrforskriften § 9, er det opp til Trafikksforsikringsforeningen å vurdere om gebyret helt eller delvis bør ettergis (se sak FinKN 2019-083). Det kan i enkelte tilfeller være grunnlag for å ettergi gebyret selv om vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt. Om dette heter det i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 side 202:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige tilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Det fremgår av også av de nevnte forarbeidene (side 200) at Trafikksforsikringsforeningen har en aktivitetsplikt til å følge opp unnlatelser av å betale gebyr.

Finansklagenemnda kan ikke ta stilling til rene spørsmål om lemping, og du må derfor eventuelt ta kontakt med Trafikksforsikringsforeningen når det gjelder dette.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for å gi dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Til bruk for nemnda har klager lagt frem oversikt over sine soningsperioder. Saken står ellers i samme stilling som da den ble behandlet av sekretariatet.

Nemnda er enig med sekretariatet i at gebyret er korrekt ilagt, at varsling og underretning om illeggelse av gebyr er utført i tråd med gebyrforskriftens §§ 6 og 7 og at det heller ikke er grunnlag for dispensasjon. Nemnda viser til sekretariatets grundige begrunnelse som nemnda i det alt vesentlige kan slutte seg til.

Nemnda har i anledning klagen følgende tilleggsbemerkninger:

Fremlagte eieropplysninger viser at klager ble eier av kjøretøyet 6.12.15 og at det da ble tegnet forsikring av en annen enn eier, men allerede dagen etter opphørte forsikringsforholdet, og kjøretøyet har således vært uforsikret i perioden 8.12.15 til det ble avregistrert digitalt av klager 19.9.24.

Klager sonet i fengsel fra 15.10.16 til 24.3.20. Forut for soningen ble klager innkalt og visste hva han skulle sone for. Han hadde da anledning til og burde åpenbart avregistrert kjøretøyet forut for soningen siden han ikke kunne bruke det før soningen var avsluttet.

Han var innsatt i fengsel da ordningen med gebyr ble innført 1. mars 2018. Ordningen ble kunngjort i alle landets aviser, TV og radio, og han ble også varslet særskilt dagen etter. Som soningsinnsatt pliktet han å omadressere posten eventuelt søke hjelp fra andre slik at han til enhver tid kunne motta henvendelser blant annet fra offentlige myndigheter. Et annet alternativ var selvsagt å sørge for muligheten for å motta post digitalt.

Klager har også opplyst at kjøretøyet var borte fra stedet det sto og at skiltene var stjålet sommeren 2020, og at han kontaktet Trafikksforsikringen i den anledning, uten at det førte til noe. Klager ble løslatt fra soning 24.3.20, og han var således på frifot da tyveriet av kjøretøyet og skiltene fant sted. Verken tyveriet av bilen eller skiltene er meldt til politiet, noe man plikter, jf. sekretariatets bemerkninger, og opplysningene kan da ikke vektlegges.

Klager har opplyst at han er uføretrygdet, og at han «sliter med mye mentale problemer». Opplysningene er ikke underbygget med for eksempel fremleggelse av legeerklæringer. Det er klager som har bevisbyrden for at det foreligger grunnlag for å gi dispensasjon, men da dette ikke er gjort, har nemnda ikke mulighet for å vurdere om det er grunnlag for dispensasjon, helt eller delvis.

Sekretariatet har redegjort nærmere for lempingsadgangen som Trafikksforsikringsforeningen har, men som nemnda ikke har kompetanse til å vurdere, og nemnda nøyer seg derfor med å vise til det sekretariatet har skrevet om dette.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og klager plikter da som utgangspunkt å betale det ilagte gebyret i sin helhet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)